

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ J., H., 2/ A., B.**, oboch zastúpených advokátom JUDr. J., B., proti žalovaným **1/ J.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu Ž., spol. s r.o., B., IČO: X., **2/ I., P., 3/ M., Š., 4/ E., Š.**, **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11 C 638/2002, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2007 sp. zn. 1 Co 30/2007, 1 Co 31/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2007 sp. zn. 1 Co 30/2007, 1 Co 31/2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 31. decembra 2004 č.k. 11 C 638/2002-229 zamietol žalobu, ktorou žalobcovia 1/ a 2/ žiadali určiť, že rekreačná chata v katastrálnom území Š. zapísaná na liste vlastníctva č. X. (ďalej len „nehnutelnosť“) patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Vychádzal z toho, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na žalobou požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Uznesením z 21. februára 2005 č.k. 11 C 638/2002-275 Okresný súd Poprad uložil žalobcom 1/ a 2/ povinnosť nahradiť žalovanému 1/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania; žalovaným 2/ až 4/ náhradu trov konania nepriznal.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. decembra 2007 sp. zn. 1 Co 30/2007, 1 Co 31/2007 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a tiež uznesenie o náhrade trov prvostupňového konania; žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení o. i. uviedol, že „žalobcovia môžu mať naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je v katastri nehnuteľností

evidovaná ako vlastníctvo iného subjektu“. Vychádzal z rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 170/1996 a 6 Obo 62/2003 a po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku dospel k záveru o neopodstatnenosti žaloby. Dospel k záveru, že otázka vkladu nehnuteľnosti žalobcom 1/ do majetku Ž., s.r.o. už bola právoplatne vyriešená v iných súdnych konaniach. Tento vklad mal za následok zánik vlastníctva žalobcu 1/, preto nehnuteľnosť nemôže byť predmetom spoluvlastníctva žalobcov 1/ a 2/. Odvolaním napadnuté uznesenie o náhrade trov prvostupňového konania potvrdil ako vecne správne (§ 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie. Uviedli, že v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. d/ a f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súdom vytkli, že nevykonali všetky nimi navrhované dôkazy a vykonané dôkazy nevyhodnotili správne; v konaní priznali dovolateľom len postavenie „štatistov“. Žalobcovia sa nestotožnili so záverom odvolacieho súdu o právnych účinkoch registrácie spoločenskej zmluvy štátnym notárstvom. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. MSŽdov 2/1999, MSŽdov 4/1999, ObdoV 13/1999 a 2 Obo 170/96 popierali správnosť záveru o danosti dôvodov pre zamietnutie ich žaloby. Podľa ich názoru mali na podaní žaloby naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.). S poukazom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Hodonín sp. zn. 7 C 669/1996 namietali, že sudy v danej veci zaťažili konanie procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p. Dodali, že ak by došlo k vkladu nehnuteľnosti do majetku obchodnej spoločnosti, mala by táto skutočnosť za následok zvýšenie jej základného imania (k tomu však nedošlo).

Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Žalovaní 3/ a 4/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241

ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Dovoláním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcov by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený,

ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska tohto ustanovenia sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/; iné vady, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 237 O.s.p.), nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/, e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobcovia 1/ a 2/ namietajú, že konanie je zaťažené procesnými vadami v zmysle § 237 písm. d/ a f/ O.s.p.

I. So zreteľom na to, čo je uvedené ďalej pod 1. až 5. dospel dovolací súd k záveru, že okolnosti, na ktoré poukazuje dovolanie, nevedli k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p.:

1. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je taký vadný procesný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť predovšetkým dostatočným neuvedením podrobných dôvodov nevykonania navrhovaných dôkazov, samotným nevykonaním navrhovaného dokazovania a nevysvetlením jednotlivých dôvodov rozhodnutia.

Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že i keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd ale nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999). Nevykonaním žalobcami navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.

2. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Skutočnosť, že dovolatelia nesúhlasia s tým, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R 42/1993).

3. Podľa názoru dovolateľov je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak len potiaľ, pokiaľ majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov vydaných v tejto veci dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobcov na riadne odôvodnenie porušené nebolo. V danom prípade odôvodnenie odvolacieho rozsudku obsahuje nielen stručné zhrnutie odvolacích námietok žalobcov a spôsob, ako sa s nimi odvolací vysporiadal, ale aj jej primerané právne posúdenie. Podrobnosť vysvetlenia skutkových zistení a ich právneho posúdenia vyplýva aj z rozsudku súdu prvého stupňa. Navyše, nepreskúmateľnosť rozhodnutia je judikatúrou

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď R 111/1998) považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá – nie je procesnou vadou so znakmi uvedenými v § 237 O.s.p.

4. Pokiaľ dovolatelia zastávajú názor o odňatí možnosti pred súdmi konať tiež nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale samo o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

5. Neopodstatnená je aj námietka dovolateľov, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p. Dovolatelia prehliadajú, že v oboch veciach (t.j. v právnej veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Okresného súdu Hodonín z 5. mája 1997 sp. zn. 7 C 669/96, a v právnej veci, o ktorú išlo v preskúvanom prípade), nešlo medzi tými istými účastníkmi o to isté. V označenej veci Okresného súdu Hodonín išlo o vzájomný spor M. a J. v otázke neplatnosti právneho úkonu; v prejednávanej veci ale ide o spor o určenie (spolu)vlastníctva, ktorý spoločne vedú žalobcovia 1/ a 2/ (M. a J.) proti žalovaným 1/ až 4/.

II. Dovolací súd sa pri skúmaní procesnej prípustnosti podaného dovolania neobmedzil len na to, čo bolo namietané v dovolaní, ale (rešpektujúc povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p.) prípustnosť tohto opravného prostriedku posudzoval aj z iných hľadísk.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak niekto splní predpoklady ustanovené zákonom, súd mu musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami a povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď sp. zn. II. ÚS 14/01,

sp. zn. II. ÚS 132/02 a sp. zn. III. ÚS 171/06). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom konaní.

Vo väzbe na princíp dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania dovolací súd poukazuje na to, že podstatnou otázkou riešenou v danom prípade súdmi nižších stupňov bolo, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení. Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania (žalobou) možno medziiným uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Právny záujem, ktorý je procesnou podmienkou prípustnosti určovacej žaloby podľa tohto ustanovenia, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je vhodným (správne zvoleným) procesným nástrojom ochrany jeho práva. Ak žalobca nepreukáže, že jeho žaloba je podľa tohto ustanovenia z procesného hľadiska prípustná, zamietne žalobu bez toho, aby pristúpil k jej posudzovaniu z hľadiska hmotného práva.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa zaujal názor, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Odvolací súd v porovnaní s ním založil svoj rozsudok na právnom závere, že žalobcovia môžu mať naliehavý právny záujem podľa tohto ustanovenia; po konštatovaní procesnej prípustnosti žaloby pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti žaloby z hľadiska hmotnoprávneho (§ 132 ods.1 a 2, § 133, § 143 Občianskeho zákonníka; § 59 ods. 1 a 4, § 109 ods. 3, § 483 ods. 3 Obchodného zákonníka). Z pohľadu žalobcov (odvolateľov) bolo so zreteľom na priebeh a výsledky konania na súde prvého stupňa legitímne očakávanie, že v odvolacom konaní bude prerokovávaná otázka, na ktorej vyriešení spočívalo rozhodnutie súdu prvého stupňa (ktorá viedla k zamietnutiu žaloby). Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na iných právnych záveroch, odňal žalobcom právo namietat' správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. Ak posúdením skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa dospel k iným právnym záverom, mal rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Pokiaľ tak nepostupoval, znemožnil žalobcom 1/ a 2/ realizáciu ich procesných práv a konanie zaťažil procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd poznamenáva, že na obdobných právnych úvahách a záveroch sú vo vzťahu k zásade

dvojinštančnosti súdneho konania založené rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj v iných veciach (viď napríklad sp. zn. 2 Cdo 270/2004, sp. zn. 3 Cdo 145/2007 a sp. zn. 5 Cdo 195/2007).

I keď dovolatelia na túto procesnú vadu konania nepoukazyvali, bolo ju potrebné v dovolacom konaní zohľadniť (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na ňu dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júna 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková